

STRAJKI I INNE PROTESTY SIERPNIOWE NA ŚLĄSKU OPOLSKIM

Według dość szeroko rozpowszechnionej opinii, mieszkańcy woj. opolskiego pozostali na uboczu historycznych wydarzeń z lata 1980 r. i nie przyłączyli się do akcji protestacyjnych ogarniających inne części kraju. Taka przynajmniej panowała opinia na odległym Wybrzeżu, dokąd w warunkach ścisłej blokady informacyjnej nie docierały wiadomości, co naprawdę dzieje się na Opolszczyźnie.

Z czasem zaczęły się ujawniać nieprzyjazne dla mieszkańców Śląska Opolskiego reakcje, o których tak pisano w dalekopisie wysłanym 28 sierpnia z KW PZPR w Opolu do Sektora Informacji Partyjnej KC PZPR w Warszawie: „[...] nadal kierowane są pod adresem mieszkańców woj. opolskiego obraźliwe epitety ze strony strajkującego Wybrzeża. obraźliwe hasła w rodzaju »Opolanie i Ślązacy to są ch[...] nie Polacy« pisane są na wagonach przyjeżdżających z Wybrzeża do woj. opolskiego oraz w formie ustnej, np. »zamienię dwóch Ślązaków na jednego konia«. Powoduje to dodatkowe zdenerwowanie załóg zakl[adów] pracy Opolskiego¹. W późniejszej o dzień informacji dla dyrektora Gabinetu Ministra Spraw Wewnętrznych, przesłanej przez MO i SB w Opolu, pisano, że tego typu „negatywne wypowiedzi i hasła” budzą „niepokój i oburzenie” wśród „ludności miejscowego pochodzenia”².

Zachowane dokumenty z 1980 r. nie potwierdzają tych negatywnych ocen. Mieszkańcy Opolszczyzny mieli bowiem swój udział w sierpniowych akcjach protestacyjnych; oczywiście – proporcjonalnie do możliwości, jakie dawał ograniczony potencjał społeczno-gospodarczy regionu.

Pracownicy Zakładów Elektroniki Motoryzacyjnej w Namysłowie już 24 lipca przyłączyli się do akcji strajkowej podjętej przez załogi kilku wrocławskich zakładów pracy w odpowiedzi na podwyżkę cen niektórych gatunków mięsa i wędlin. Strajk zakończono po uzyskaniu obietnicy podwyżki płac i utworzenia sklepów przyzakładowych³. Tydzień później, 1 sierpnia, zastrajkowała część załogi (około trzystu osób) Fabryki Samochodów Dostawczych w Nysie. Bezpośrednim powodem protestu było wprowadzenie niekorzystnych dla pracowników zmian w zakładowym systemie wynagradzania. W rozmowach z dyrekcją FSD pracownicy uskarżali się także na podwyżki cen i zły stan zaopatrzenia kiosków przyzakładowych. Efektem protestu było wprowadzenie korzystnych dla załogi zmian w regulaminie premiowania⁴.

Wkrótce po wybuchu strajków na Wybrzeżu, w nocy z 19 na 20 sierpnia 1980 r., rozpoczął się strajk w Zakładach Cementowo-Wapienniczych „Górażdze” w Choruli. Pracownicy domagali się m.in. wyjaśnienia sytuacji na Wybrzeżu, poprawy zaopatrzenia w podstawowe artykuły żywnościowe, podwyżki płac i zasiłków rodzinnych, udoskonalenia zasad premiowania, likwidacji zbędnych stanowisk administracyjnych, poprawy warunków socjalnych i mieszkaniowych, usprawnienia dowozu pracowników do pracy, zapewnienia lepszej opieki nad dziećmi w wieku przedszkolnym oraz poprawy zagospodarowania

¹ Archiwum Państwowe w Opolu, akta byłego Komitetu Wojewódzkiego PZPR (dalej: AP KW PZPR w Opolu), 871 (Dalekopis do Sektora Informacji Partyjnej KC PZPR w Warszawie, 28 VIII 1980 r.), s. 95.

² AIPN Wr 09/1042, Informacja dot. sytuacji polityczno-operacyjnej na terenie woj. opolskiego, 29 VIII 1980 r., k. 66.

³ J. Kęsik, *Ziemia namysłowska po drugiej wojnie światowej [w:] Namysłów. Z dziejów miasta i okolic*, Namysłów 2006, s. 343.

⁴ AIPN Wr 065/650, Materiały sprawy operacyjnego sprawdzenia krypt. „Protest”, mfm.

os. XXX-lecia PRL w Krapkowicach-Otmęcie, gdzie mieszkała znaczna liczba pracowników ZCW „Góraźdze”. Załoga wyłoniła Komitet Strajkowy, którego członkami zostali m.in.: Franciszek Biały, Ernest Firlus, Bogusław Gała, Henryk Kamiński, Bogdan Lewandowski, Kazimierz Majewski, Daniel Żmuda i Bolesław Żolnowski. Akcję protestacyjną zakończyło porozumienie między wyłonionym przez załogę Komitetem Strajkowym a przedstawicielami dyrekcji i Rady Zakładowej ZCW „Góraźdze”, zawarte w godzinach wieczornych 21 sierpnia. Powołano pięcioosobową komisję, która we współpracy z kierownictwem zakładów miała przeanalizować strukturę płac w przedsiębiorstwie i przygotować propozycje podwyżek wynagrodzeń dla osób najniższej zarabiających, by wyeliminować występujące dysproporcje płacowe⁵.

W tym czasie zostały podjęte pierwsze próby wywołania strajku w Zakładach Urządzeń Przemysłowych w Nysie. Rankiem 20 sierpnia na niektórych obiektach ZUP pojawiły się napisy: „Niech żyje KOR”, „KOR to my”, „Katyń to hańba”. Podczas przerwy śniadaniowej pracownicy Wydziału PR 5 ZUP „wyszli na zewnątrz hali produkcyjnej i zaczęli wznosić okrzyki nawołujące do strajku, wyrażając przy tym solidarność ze strajkującymi robotnikami Wybrzeża. Sytuacja została opanowana po interwencji kierownika wydziału oraz członków Komitetu Zakładowego PZPR. Z dwudziestominutowym opóźnieniem pracownicy PR 5 przystąpili do pracy”⁶.

Część załogi Przedsiębiorstwa Mechanizacji Produkcji Zwierzęcej i Przemysłu Rolnego „Meprozet” w Brzegu, a mianowicie pracownicy zatrudnieni na Wydziałach Mechanicznym i Montażu, strajkowała 27 sierpnia od 10.00 do 13.30. Na spotkaniu z dyrekcją około trzystu strajkujących robotników zażądało „podwyżki płac, poprawy warunków socjalnych i polepszenia zaopatrzenia w artykuły żywnościowe”⁷. Następnego dnia wybuchły strajki w Kluczborku, Zawadzkiem i Nysie. Między 9.00 a 12.00 strajkowało wówczas ok. 130 robotników na Wydziale W-5 Fabryki Maszyn i Urządzeń „Famak” w Kluczborku. Strajk był spontaniczny, zaczął się po dyskusji w czasie przerwy śniadaniowej. Postulowano „podniesienie zarobków, zmianę [na] korzystniejsze norm produkcyjnych, polepszenie warunków socjalnych i BHP oraz oddanie przez dyrektora Horsta Stanecko mieszkania służbowego w Kluczborku, w którym nie mieszka”⁸.

Znacznie poważniejsze rozmiary przybrała akcja strajkowa w Hucie im. gen. Karola Świerczewskiego w Zawadzkiem. Zainicjowali ją o 15.00, a więc gdy rozpoczynała się druga zmiana, pracownicy zatrudnieni na Wydziale Kuźni. Według ustaleń SB akcję strajkową zapoczątkował Walter Gibel, do którego jako pierwsi dołączyli Bolesław Imielowski i Józef Wilczek. Za przykładem Kuźni poszli pracownicy innych wydziałów: Remontowego, Akcesoriów Kolejowych oraz Rozjazdów Kolejowych. Zastrajkowało łącznie ok. 560 pracowników drugiej zmiany, którzy wysunęli (w formie ustnej) następujące postulaty: podwyżka płac o 25–30 proc., rozwiązanie Rady Zakładowej, zrównanie praw pracowników fizycznych i umysłowych w zakresie opieki nad chorym dzieckiem, płatny urlop dla chłoporobotników w okresie żniw oraz opublikowanie w prasie, że pracownicy Huty solidaryzują się ze strajkującymi robotnikami Wybrzeża. Rozwijająca się spontanicznie akcja strajkowa na trzeciej zmianie objęła wszystkie wydziały Huty. Pracy nie przerwały tylko służby utrzymania ruchu i oddział czadnic (gazogeneratorów). Również i one w praktyce były jednak skazane na bezczynność z powodu przerwania pracy przez wydziały produkcyjne. O 3.00 nad ranem wieceująca załoga powołała kilkudziesięcioosobowy Komitet Strajkowy⁹.

⁵ AIPN Wr 065/658, d. 1-2, Materiały sprawy operacyjnego sprawdzenia krypt. „Postulat”, mfm; AP KW PZPR w Opolu, 2279, Ocena społeczno-polityczna ZPW „Góraźdze” w świetle strajku zorganizowanego w dniach 19–21 VIII 1980 r., s. 206–207; Z. Bereszyński, *Strajk w Zakładach Cementowo-Wapienniczych „Góraźdze” w sierpniu 1980 r.*, Chorula 2009.

⁶ AIPN Wr 09/1042, Informacja nr 4/80 dotycząca sytuacji polityczno-operacyjnej na terenie woj. opolskiego, 20 VIII 1980 r., k. 14.

⁷ AIPN Wr 09/1042, Informacja dla komendanta wojewódzkiego MO w Opolu o ważniejszych wydarzeniach w woj. opolskim, uzyskanych z nadchodzących informacji, 27 VIII 1980 r., k. 47.

⁸ *Ibidem*, Informacja o sytuacji polityczno-operacyjnej na terenie woj. opolskiego, 28 VIII 1980 r. Szyfrogram do dyrektora Gabinetu Ministra Spraw Wewnętrznych, 28 VIII 1980 r., k. 60.

⁹ AIPN Wr 065/639, Materiały sprawy operacyjnego sprawdzenia krypt. „Tendencja”, mfm; AIPN Wr 09/1042, Informacja dla komendanta wojewódzkiego MO w Opolu o ważniejszych wydarzeniach na terenie woj. opolskiego, 29 VIII 1980 r., k. 64.

Już 29 sierpnia strajkowało ok. 2 tys. pracowników Huty, w tym także pracownicy administracji. Pracowały jedynie służby energetyczne. Około 14.00 dokonano ponownego wyboru Komitetu Strajkowego w zmniejszonym składzie (trzydzieści osób)¹⁰. Opracowano także pisemną listę postulatów, składającą się z dwudziestu pozycji. Na głównej bramie Huty wywieszono hasło: „Hutnicy Zawadzkiego solidaryzują się ze stoczniovcami z Wybrzeża”. O 23.50 podpisano porozumienie przewidujące podwyżkę wynagrodzeń w wysokości 800–1200 zł, a także realizację innych postulatów strajkowych. Załoga Huty zobowiązała się natomiast do odpracowania strat zaistniałych w wyniku strajku. Nad ranem (o 3.00) poszczególne wydziały Huty wznowiły normalną pracę. Dopelnieniem zawartego wówczas porozumienia stał się protokół ustaleń z 4 września, nawiązujący do opublikowanych w prasie tekstów porozumień z Gdańska i Szczecina¹¹.

W Nysie część pracowników drugiej zmiany na Wydziale Mechanicznym (PR-2) Zakładów Urządzeń Przemysłowych rozpoczęła strajk 28 sierpnia o 14.00. Do strajku dołączyli kolejno pracownicy niektórych innych wydziałów, a w szczególności Odlewni. Zadeklarowano solidarność ze strajkującymi robotnikami Wybrzeża i przedstawiono postulaty natury płacowej. Protestujący pracownicy powrócili do pracy o 20.00, po przeprowadzeniu rozmowy z dyrekcją ZUP¹².

Rankiem 29 sierpnia rozpoczął się strajk okupacyjny na wszystkich wydziałach produkcyjnych ZUP. Spośród 1600 pracowników strajk podjęło ok. 1200. O 10.00 odbył się wiec załogi, na którym jednomyślnie poparto postulaty MKS w Gdańsku, dodając do nich własne żądania. Utworzono dziesięcioosobowy Komitet Strajkowy (Tadeusz Kuś jako przewodniczący, Krzysztof Głowacki, Wiesław Skowron, Andrzej Pszczola i in.), który o 13.00 drogą telegraficzną przesłał wyrazy solidarności do MKS w Gdańsku. O 16.30, na wniosek Komitetu Strajkowego, wszystkie wydziały ZUP wznowiły pracę, a Komitet Strajkowy zajął się ostateczną redakcją zgłoszonych postulatów. Kończącym aktem protestu było przedłożenie 30 sierpnia dyrekcji ZUP czterestopunktowej listy postulatów załogi. Trzyosobowa delegacja Komitetu Strajkowego (Kuś, Skowron, Pszczola) wyjechała do Gdańska, ale z inspiracji SB została zatrzymana po drodze przez MO¹³.

Załoga Fabryki Maszyn Rolniczych „Agromet” w Brzeżu zastrajkowała 29 sierpnia, po przerwie śniadaniowej – o 10.30. Do strajku przystąpili zarówno robotnicy, jak i pracownicy administracji, z wyjątkiem służb utrzymujących ruch, jak kotłownia, stacja sprzężarek czy odlewnia. Zadeklarowano poparcie dla postulatów MKS w Gdańsku. Opracowano listę 35 postulatów, obejmującą znane z mediów postulaty strajkowe z Wybrzeża (zgoda na tworzenie niezależnych związków zawodowych, prawo do strajku, przestrzeganie konstytucyjnej wolności słowa, druku i publikacji), a także liczne postulaty o znaczeniu zakładowym i lokalnym. W szczególności domagano się ponownych wyborów do Rady Zakładowej oraz podwyżki wynagrodzeń średnio o 1500 zł miesięcznie. Żądano również opuszczenia Brzeżu przez stacjonujące w tym mieście wojska sowieckie oraz zwolnienia mieszkań zajmowanych przez żołnierzy sowieckich. Ponadto domagano się opublikowania komunikatu, że załoga „Agrometu” solidaryzuje się ze strajkującymi pracownikami Wybrzeża. Strajkujący (około ośmuset osób) przystąpili do rozmów z dyrekcją „Agrometu”. Nie zgodzili się jednak na to, by w rozmowach uczestniczył Komitet Zakładowy PZPR. Strajk zakończył się o 14.00 i pracownicy drugiej zmiany przystąpili już normalnie do pracy¹⁴.

¹⁰ *Ibidem*, Informacja [z 30 VIII 1980 r.] z relacji KO „E.S.”.

¹¹ AIPN Wr 065/639, Materiały sprawy operacyjnego sprawdzenia krypt. „Tendencja”, mfm; AIPN Wr 09/1042, Informacja dla komendanta wojewódzkiego MO w Opolu o ważniejszych wydarzeniach na terenie woj. opolskiego, 30 VIII 1980 r., k. 67; AP KW PZPR w Opolu, 871, Informacja nt. aktualnej sytuacji społeczno-politycznej w woj. opolskim, meldunek nr 7 (dalekopis z 29 VIII 1980 r. do Sektora Informacji Partyjnej KC PZPR w Warszawie), s. 98.

¹² AIPN Wr 09/1042, Informacja o sytuacji polityczno-operacyjnej na terenie woj. opolskiego, 28 VIII 1980 r. [szyfrogram do dyrektora Gabinetu Ministra Spraw Wewnętrznych, 28 VIII 1980 r.], k. 60; AP KW PZPR w Opolu, 871 (dalekopis, 28 VIII 1980 r.), s. 95.

¹³ AIPN Wr 065/643 1d, Materiały sprawy operacyjnego sprawdzenia krypt. „Reformacja”, mfm; AIPN Wr 09/1042, Informacja dla komendanta wojewódzkiego MO w Opolu o ważniejszych wydarzeniach na terenie woj. opolskiego, 30 VIII 1980 r., k. 68; AP KW PZPR w Opolu, 871, Informacja o aktualnej sytuacji społeczno-politycznej w woj. opolskim, meldunek nr 7, s. 98.

¹⁴ AIPN Wr 065/646, Materiały sprawy operacyjnego sprawdzenia krypt. „Rezolucja”, mfm; AIPN Wr 09/1042, Informacja dla komendanta wojewódzkiego MO w Opolu o ważniejszych wydarzeniach na terenie woj. opolskiego, 29 VIII 1980 r., k. 63.

Tego samego dnia, o 6.00, zastrajkowało również około siedemdziesięciu pracowników Wydziału Transportu w Zakładach Celulozowo-Papierniczych w Krapkowicach. Domagano się podwyżki płac, powołując się na informację o podwyżkach dla pracowników PKS oraz Wojewódzkiego Przedsiębiorstwa Komunikacji Miejskiej w Opolu. Strajkujący pracownicy powrócili do pracy o 9.45, po rozmowach z dyrektorem, który obiecał pozytywne rozpatrzenie zgłoszonych postulatów. W zbiorczej informacji z 29 sierpnia SB ostrzegała jednak komendanta MO w Opolu, że w KZCP nadal „panuje napięta atmosfera i w każdej chwili praca może zostać przerwana”. W godzinach porannych przerwało na krótko pracę 35 pracowników Wydziału Mechanicznego Opolskich Fabryk Mebli – Zakład nr 2 w Kluczborku¹⁵.

Kolejnym zakładem pracy, w którym doszło do akcji strajkowej 29 sierpnia, była Fabryka Samochodów Dostawczych w Nysie. O 10.00 zastrajkowała tutaj załoga Wydziału PR-5. Następnie przerwano pracę na Wydziale PR-4. O 8.30 przerwała pracę także dziewięćdziesięcioosobowa załoga Przedsiębiorstwa Budowy Autostrad w Magnuszowicach. Wybrano Komitet Strajkowy i wysłano dwuosobową delegację do macierzystego zakładu we Wrocławiu. W Kędzierzynie-Koźlu przerwała pracę zatrudniona tam trzydziestoosobowa grupa z Wrocławskiego Przedsiębiorstwa Robót Chemoodpornych i Antykorozyjnych „Chemizola”. Akcja protestacyjna tej grupy zakończyła się 30 sierpnia, po spotkaniu pracowników z przedstawicielami dyrekcji z Wrocławia¹⁶.

Na znak solidarności z protestującymi załogami Wybrzeża i innych części kraju 30 sierpnia zastrajkowali kierownicy Zakładu Komunikacji Miejskiej w Opolu, stanowiącego miejscowy oddział Wojewódzkiego Przedsiębiorstwa Komunikacji Miejskiej. Powołano pięćosobowy Komitet Strajkowy w składzie: Bolesław Kulas (przewodniczący), Zenon Cecko, Zygmunt Geleta, Zbigniew Jesion i Władysław Śródkowski. Komitet ten zredagował listę szesnastu postulatów, z których część nawiązywała do postulatów strajkowych z Wybrzeża, a inne dotyczyły spraw branżowych i wewnątrzzakładowych. Domagano się m.in. przeprowadzenia nowych wyborów do Rady Zakładowej WPKM, obniżenia wieku emerytalnego kierowców komunikacji miejskiej oraz zrównania godzinowych stawek wynagrodzenia bez względu na staż pracy. Strajk trwał od 9.00 do 14.00 i zakończył się „w wyniku obopólnego porozumienia”¹⁷.

O 10.00 zastrajkowała także część pracowników opolskiego oddziału PKS. Na przebiegu wydarzeń zaciążył tutaj, niestety, tłący się już od kilku lat konflikt między starszymi i młodszymi kierowcami, którego podłożem była rotacja kadr w ruchu międzynarodowym. Akcję zapoczątkowała grupa młodszych kierowców, występując pod hasłem solidarności z protestującymi robotnikami Wybrzeża. Powołano Komitet Strajkowy, w skład którego weszli kierowcy Sawicz (przewodniczący), Kielbasa i Hyc oraz Starczewska, pracująca w Informacji PKS. Ogłoszeniu strajku sprzeciwiali się natomiast starsi kierowcy o długim stażu zawodowym. Grupa około trzydziestu pracowników, w większości ludzi w młodym wieku, zebrała się w świetlicy dworcowej i zaczęły się rozmowy, w których końcowej fazie uczestniczyło „kierownictwo przedsiębiorstwa wraz z aktywnym partyjnym”. Pertraktacje trwały do 11.00. Po ich zakończeniu strajk przerwano. Kierowcy uzyskali zapewnienie, że zgłaszane już wcześniej przez załogę postulaty płacowe (podwyżka stawki godzinowej za efektywną jazdę) zostaną zrealizowane¹⁸.

Akcję strajkową podjęli tego dnia również kierowcy PKS i WPKM w Nysie. Kierowcy z miejscowego oddziału PKS strajkowali już od 9.30, żądając zrównania ich zarobków z zarobkami kierowców w innych oddziałach. Powołany przez nich Komitet Strajkowy zażądał także (od naczelnika miasta) zawieszenia sprzedaży alkoholu na terenie Nysy. O 14.30 rozpoczął się strajk kierowców nyskiego

¹⁵ AP KW PZPR w Opolu, 871, Informacja o aktualnej sytuacji społeczno-politycznej w woj. opolskim, meldunek nr 7, s. 98.

¹⁶ AIPN Wr 09/1042, Informacja dla komendanta wojewódzkiego MO w Opolu o ważniejszych wydarzeniach na terenie woj. opolskiego, 29 VIII 1980 r., k. 63–64 i 30 VIII 1980 r., k. 68.

¹⁷ AIPN Wr 065/666, d. 1, Materiały sprawy operacyjnego sprawdzenia krypt. „Berliet”, mfm.

¹⁸ AIPN Wr 09/1042, Informacja nr 14/80 o sytuacji polityczno-operacyjnej na terenie woj. opolskiego, 30 VIII 1980 r., k. 70; AIPN Wr 0010/905, Informacja [z 1 IX 1980 r.] spisana ze słów K.O., k. 14. Źródłem informacji o przebiegu akcji protestacyjnej w opolskim oddziale PKS był dla SB Stanisław Łapot, oficer rezerwy LWP, zatrudniony jako kierowca w tymże oddziale PKS, wykorzystywany jako kontakt operacyjny na rzecz Wydziału II KW MO w Opolu.

oddziału WPKM (Zakład Komunikacji Miejskiej w Nysie), trwający do 20.40. Wybrano Komitet Strajkowy w składzie: Jerzy Biliński, Jan Starczynowski, Władysław Sikorski, Czesław Hebda i Zbigniew Wilk. Komitet ten opracował dziesięciopunktową listę postulatów, dotyczących „w całości spraw płacowych i problemów związanych z codziennym wewnętrznym życiem zakładu”. Akcja strajkowa w nyskim oddziale PKS zakończyła się w godzinach przedpołudniowych następnego dnia, po negocjacjach między protestującymi kierowcami a dyrektorem i sekretarzem POP PZPR. Zgodnie z zawartym porozumieniem kierowcy mieli podjąć pracę 31 sierpnia o 14.00. Faktycznie autobusy zaczęły kursować już między 10.00 a 11.00, a o 15.00 zakończył swoją działalność Komitet Strajkowy w nyskim oddziale PKS¹⁹.

Również 30 sierpnia zastrajkowali ponownie pracownicy Fabryki Samochodów Dostawczych w Nysie. Tym razem bezpośrednią przyczyną przerwania pracy był brak materiału na wydziałach nadwozi i podwozi, a do strajku przystąpiły cztery wydziały FSD²⁰. Tego samego dnia, od 8.00 do 10.00, przewalili pracę również pracownicy Zakładów Mechanicznych Przemysłu Papierniczego w Krapkowicach. Podczas przebiegającego „w spokojnej atmosferze” spotkania zaznaczyli, że „nie chcą strajkować, lecz jedynie wyjaśnić nurtujące ich problemy, dotyczące spraw płacowych, handlu i zaopatrzenia i organizacji w samym przedsiębiorstwie”. W innych zakładach pracy „załogi na spotkaniach z kierownictwem przedstawiły swoje postulaty bez przerywania pracy”. Było tak m.in. w Spółdzielni Pracy im. 22 Lipca w Kędzierzynie-Koźlu oraz w Śląskich Zakładach Przemysłu Skórzanego „Otmęt” w Krapkowicach²¹.

Załoga Opolskiego Zakładu Robót Inżynieryjnych, wchodzącego w skład Opolskiego Kombinatów Budowlanego, dała wyraz swojej solidarności z robotnikami Wybrzeża poprzez wywieszenie 30 sierpnia stosownego hasła przed zakładem i przyjęcie rezolucji z listą postulatów. Żądano: podwyżki płac dla wszystkich pracowników, płatnych wolnych sobót, demokratycznych wyborów do Rady Zakładowej oraz zrównania zasiłków rodzinnych z analogicznymi świadczeniami w innych resortach. Do rozmów z dyrekcją załoga wybrała Romana Kirsteina, specjalistę ds. sprzętu i transportu. Później został on przewodniczącym Międzyzakładowego Komitetu Założycielskiego NSZZ „Solidarność” w Opolu²². Również załoga Fabryki Silników Elektrycznych „Besel” w Brzegu wywiesiła 30 sierpnia transparent informujący o solidaryzowaniu się przez nią „z pracownikami Wybrzeża”. Transparent ten wisiał jeszcze dwa dni²³.

Według informacji zebranych przez Komitet Wojewódzki PZPR w Opolu, w drugiej połowie sierpnia 1980 r. doszło do dwunastu akcji strajkowych („przestojów”) w dziesięciu zakładach pracy woj. opolskiego. W dwóch przypadkach (FSD i ZUP w Nysie) „przerwy w pracy występowały dwukrotnie”. W dziewiętnastu zakładach zostały zgłoszone rezolucje, zaadresowane do dyrekcji poszczególnych zakładów pracy, rad zakładowych oraz komitetów PZPR. Treść rezolucji dotyczyła „głównie wyjaśnienia różnic w poziomie płac między różnymi grupami społeczno-zawodowymi, spraw socjalno-bytowych, głównie na zakładzie, oraz braków na rynku”. W dziewięciu przypadkach „wyrażono solidarność ze strajkującymi w Gdańsku i Szczecinie”²⁴.

¹⁹ AIPN Wr 065/666, d. 1, Materiały sprawy operacyjnego sprawdzenia krypt. „Berliet”, mfm; AIPN Wr 09/1042, Informacja dla komendanta wojewódzkiego MO w Opolu o ważniejszych wydarzeniach na terenie woj. opolskiego, 30 VIII 1980 r., k. 67–68; *ibidem*, Informacja nr 14/80 o sytuacji polityczno-operacyjnej na terenie woj. opolskiego, 30 VIII 1980 r., k. 70.

²⁰ AIPN Wr 09/1042, Informacja dla komendanta wojewódzkiego MO w Opolu o ważniejszych wydarzeniach na terenie woj. opolskiego, 30 VIII 1980 r., k. 68; AP KW PZPR w Opolu, 2281, Informacja o sytuacji społeczno-ekonomicznej na terenie woj. opolskiego na dzień 30 [VIII 1980 r.], s. 111.

²¹ AIPN Wr 09/1042, Informacja dla komendanta wojewódzkiego MO w Opolu o ważniejszych wydarzeniach na terenie woj. opolskiego, 30 VIII 1980 r., k. 67–68; *ibidem*, Informacja nr 14/80 o sytuacji polityczno-operacyjnej na terenie woj. opolskiego, 30 VIII 1980 r., k. 70.

²² AIPN Wr 065/640, d. 2, Rezolucja [z 30 VIII 1980 r.]; *ibidem*, Protokół z zebrania załogi OZRInż., 30 VIII 1980 r., mfm.

²³ AIPN Wr 09/1042, Informacja dla komendanta wojewódzkiego MO w Opolu o ważniejszych wydarzeniach na terenie woj. opolskiego, 30 VIII 1980 r., k. 76.

²⁴ AP KW PZPR w Opolu, 2281, Informacja o sytuacji społeczno-ekonomicznej na terenie woj. opolskiego na 30 [VIII 1980 r.], s. 111–112.